

Előzetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben házhoz
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyes számú 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
hasznos pénteken egyszeri hirdetésnél 12,
kétzeresnél 10, háromszorosnál 8 kr.
A nyilvántartás 50 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadhatók a ki-
adóhatalon kívül egyedül: **Hausen-**
stein és Vogler hirdetéstőlveteli
hivatalában Budapesten: Dorottya-utca
5. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, kalap-u. 15. sz. I. em.
A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bérmertelen levelek csak ismert a-
zoktól fogadhatók el. — Kéziratok nem
adatok vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (Ker-
tész József könyvnyomdai irodája)
hova a lap anyagi részét illető közle-
mények (előzetési pénzek, hirdetmények
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, május 20.

A magyar delegatio tehát 34 szavazattal 22 ellen elfogadta a hadügyi bizottság javaslatát és mellőzte úgy Széll Kálmán, mint Domahidy Ferencz módosítványát, vagyis trivialis kifejezéssel: beadta a derekát a közös kormány követeléseinek.

A delegatio ülésai sohase voltak oly látogatottak, mint tegnap és tegnapelőtt, a közönség kíváncsisága nem igen szokta fölkeresni a nemzeti múzeum disztermet, a delegatio tárgyalásai általában az unalmaság hírében állván. Igaz is, hogy unalmasak a nyakatekert parlamentarizmus fogalmak, oly exotikus példányai, melynek Gyürky Ábrahám gróf tegnapi beszédében tettszelegve terpeszkedtek és kétévi parlamenti szüzességről való önkényes lemondás, melyet Beöthy Ákos képviselő a hozzá kötött reményeknek nem egészen megfelelő eredménnyel hajtott végre, még nem elégségesek az érdeket négy órában keresztül ébren tartani. De ha unalmasak is a delegatio ülésai, el kell ismernünk, hogy annál tanulságosabbak. Sok mindenfélét foglal magában a tegnapi szavazás eredménye, amit jó lesz figyelemben tartani jövőre, midőn a legközelebbi országos bizottság tagjait megválasztjuk.

Mielőtt a levont tanulságokról szólunk, a tegnapi tárgyalás egy mozzanatáról kell megemlékeznünk.

A honvédség kérdését Ürményi képviselő ur szép kerülő uton belehozta a tanácskozás körébe, s kik őt a szólásban követték, ezután többet beszéltek a honvédségről, mint a közös hadseregről; igaz, hogy Beöthy Ákos kivételével rendutasítólag. Kérdjük, mi jogon foglalozik a delegatio e kérdéssel? Melyik törvény hatalmazza föl, hogy per tangentem olyan dolgokat is tárgyalásába vonjon, melyek kizárólag a magyar országgyűlés illetékességéhez tartoznak? És azok, kik leginkább lármáztak Tisza Kálmán ellen, a miniszterelnökhöz intézett interpellatioja alkalmából, hogy az országgyűlés és az országos bizottság kompetentiáját összezavarja, hométt vették maguknak a batorságot lándzsát törni oly intézmény ellen, melynek háborgatását nekik mint delegatusoknak az 1867-diki XII-ik törvényzikk 37. §-a egyenesen és határozottan megtiltja — megtiltja ugyanazon törvényzikk, mely Tisza Kálmán fölszóllalásának kétségtelen és elvitáztatlan jogalapját képezte.

A tegnapi szavazás már magában is oly fegyvert adott a delegatio ellenségeinek kezébe, mely ellen magát megvédelmeznie elég nagy föladat lesz, a delegatio többségének — mondjuk ki egyenesen — menthetlen eljárása, az ország pártkülönbség nélküli józan közvéleménye előtt oly csorbát ütött ezen intézményen, mit jövőre csak a mostanival teljesen ellentétes eljárás által köszörülhet ki, ha még ehhez némely tulbuzgó „hotspur“ valami igen eszélyes és bravuros dolognak tartja az országgyűlés hatáskörének terére is átkalandozni, könnyen megeshetik, hogy ott oly vívmányokra tesz szert, a melyekre legkevésbé számított.

De ne rekrimináljunk — ami megtörtént, azon változtatni nem lehet, hanem vonjuk le a tanulságokat, melyeket a jövőben hasznosan értékesíthetünk.

Az első tanulság az, hogy jövőre gondosabban válogassuk meg azokat, kikre az ország e fontos érdekeinek kezelését bizzuk és a mostani delegatio azon tagjait, kik az ország anyagi helyzete iránt oly kevés érzéket tanúsítottak, az országos bizottság együttülése alatt küldjük haza választóik közé, magokat a vidék helyzete és hangulata iránt tájékozni, vagy pedig káposztát termelni, ami mindenesetre hasznosabb foglalkozás annál, melyet itt már évek óta rendületlen consequentiával gyakorolnak.

De ezen ötletből legyen szabad az ellenzék-

hez — balközép tagjaihoz is fordulunk és őket kérnünk, hogy midőn a törvény szentsége előtt meghajolunk, ne vonják ki magukat annak végrehajtása alól is, tekintésük a minden pártzélnál magasabb célra: a haza érdekére, és legyenek a hozzájuk közelebb álló rokonelemeknek segítségére abban, hogy az országgyűlés illetékessége ellen intézett támadások magában a delegatióban utasítsanak rendre, és hogy kérelmetlenül vizsgálatsittassanak azon követelmények, melyek míg egyfelől a monarchia védereje által nem igényeltetnek föltétlenül, másfelől naponkint közelebb viszik az országot az anyagi romláshoz,

A második tanulság, melyet a tegnapi szavazásból merítettünk, a förendiházi tagokra vonatkozik. Végre valahára csakugyan elérkezett az idő alaposan reformálni ezen illustis testületet, mely a függetlenséget szvenlgi, és a legnagyobb mértékben azt gyakorolja, amit a német „Augendienernein“ nevez. Nincs oly súlyos teher, amit ezen urak az ország nyakára meg ne szereznének, hanem midőn a terhek egyenlőbb fölosztásáról, midőn az eddig kizárólag csak az ő javukra főnállott visszaélések megszüntetéséről vagy csak korlátozásáról van szó, akkor a bunda „független“ oldalát fordítják kifelé, opponálnak a kormánynak mind halálig, és híreszteltetik közgeik által (mert ilyenek is vannak) ime milyen üdvös az Magyarországra nézve, hogy van egy kamrája, mely függetlenül gyakorolja mérséklő hivatását mind fölfelé mind lefelé!

Reméljük azonban, hogy a tegnapi szavazás, midőn 18 főur közül csak egyetlenegy adta szavazatával annak jelét, hogy az ország anyagi helyzetének ismeretével és iránta érzékkel bír, megérleli döntő körökben a meggyőződést e rég sürgött reform halaszthatatlansága iránt. Mivelg alább sürgötni fogjuk a sajtó terén és a törvényhozás terében azon kitartással, melyet e részben már régóta táplált meggyőződésünk kötelesegtünk tesz.

Mindenféle.

A közelebb fölfolyt szomorú hetekben nem igen volt a lapoknak alkalmuk a társadalmi és politikai élet komikus jelenségeivel foglalatkoskodni. Az „Ellenőr“ ritkán mulattatta olvasóit apróságokkal, a Buffet ajtó be voltak zárva, az „Egyetértés“ beszüntette az „apró pénzzel“ való fizetést és csak a nem-tiszta kebliek és puhultak dorongozását folytatta, nem épen válogatott, de annál gombább műnyelvén. Hanem a delegatio legutóbbi ülésén már produkáltak olyan momentumokat, melyeket a komoly rovatokban pertraktálni nem lehet. Szívesen regeleltünk volna ezeket kompetensebb helyre a „Rókaörök“ közé, hanem hát egy rókaóráról két bört nem akarunk lehozni — ez szolgáljon magyarázatul arra, hogy olvasóink megint találkoznak a „Mindenfélékkel.“

Gróf Gyürky Ábrahám főur és főispán. Megyében, úgy halljuk szeretik, udvarias ember és jó ebédet ad. Ennél egyéb argumentummal talán Tóth Vilmos se tudná indokolni, hogy miért nevezte ki annak idejében főispánná.

Mint szónok nem épen megnyerő egyéniség. Elég éreces, de nem kellemes hang; negélyezett vagy valóban hibás kiejtés, monoton előadás, nem szoktak az oratori előnyök közé soroztatni. Kialakja elég csinos, feje — a fekete haját leszámítva sokratesi — de csak kívülről.

Tegnapi beszéde nem fogja növelni parlamenti hírnevét sem főispáni tekintélyét — a kormány előtt. Egyébiránt e tekintetben ott aligha volt vesztenivalója.

Gróf Gyürky Ábrahám kegyes volt reflectálni a sajtó által föllármázott közvéleményre és lovasias őszinteséggel bevallotta, hogy ő bizony a közvéleménnyel nem sokat törődik és csak mellékes kérdésekben kész neki deferálni. A főispán ur nyugodt lehet — ő nem törődhetik a közvéleménnyel kevesebbet, mint az — vele.

Az adóreformok és nemzetgazdasági kérdések terére is elbarangolt, bebizonyítandó, hogy sok egyben kívül ehhez is ért, mint joggal el is lehet várni a legújabb administrationalis iskola mintája szerinti főispántól, kinek otthon kell lenni mindenben az adóügyről és orvosi ügyekről kezdve a magasabb korteskedés művészetéig.

Egyébiránt ismerjük e téren nézeteit, melyeknek essentiaja — a földadó kataster tv.-javaslat förendiházi tárgyalása alkalmával elmondott elmefutatai szerint ebben kulminál: „hja paraszt, már az más.“

Végre a gróf ur a parlamentarizmus fogalmairól és elveiről is tartott előadást a gyengébbek kedvéért és szerencsésen kisitította, hogy nem felelős pártok határozatait felelős kormány által végrehajthatni valóságos absurdum. Kérjük Bartal miniszter urat, eszközöljön ki Gyürky gróf számára ausschliessliche privilegiumot ezen alkotmányos teoriából; a parlamentarizmus hazájában Angolországban megalapíthatja vele szerencsésjét itthon szerzett érdemei jutalmául. Azon kijelentésében, hogy a jelen viszonyok közt, nemesek a mostani kormány tagjai közt, de általában nincs ember, a ki mint miniszter az eléje kitzött föladatnak megfelelhene, egyenesen Csánády Sándor álláspontjára helyezkedett a főispán ur. Gratulálunk e szellemi rokonsághoz mindkettőnek.

Ürményi Miksa beszédéről azt mondjuk, hogy hallgatva kissé unalmas volt. Mi figyelemmel előlvastuk és az élvezet fokozatai közt nem bírtunk különbséget találni. Azzal, hogy hallgatva unalmas volt mi is egyetértünk.

Beöthy Ákos szüzbeszédet tartott. Két évig híven megőrizte parlamenti ártatlanságát, de midőn azt levetkőzte, nem is állt meg félton. A virgoból egyszerre virágo lett. „A víz síma tikrén átsurránó fecske“ maradó nyomokat hagyott hátra.

Beszédét figyelemmel és jóakarattal hallgatta végig nemesek a terem, de a karzatok közönsége is. Hisszük, hogy a képviselőházban nagyobb sikert fog aratni első föllépése, noha nehéz volna ma még eldönteni, kedvező lesz-e e siker, vagy kedvezőtlen, de nagyobbobb lesz, anynyi bizonyos és valószínű, hogy kiérdemelésére alkalma nyílik nem sokára, mert Tisza Kálmán ellen intézett támadására (azon helyen, hol a megtámadott nem felelhet), reméljük, megkapja adandó alkalommal a választ ott, hol a képviselői minőségében nincs elzárva előtte a riportirozás lehetősége.

— A magyar delegatio mai ülésén napirenden volt a hadügyi költségvetés rendkívüli szükségletének tárgyalása. Az albizottság a Wernld-féle gyalogsági- és vadász kézi löfegyver és a hozzávaló löszter beszerzésére előirányzott 2.050.000 frtot 125.000 frtra indítványozza leszállíttatni. Elfogadattott.

A könnyű gyalogsági ásók, új főzőedények, derék-szorítók és csuklyák beszerzésére az albizottság által ajánlott 59.000 frt. Széll Kálmán indítványára, 25.000 frtra szállíttatott le. A nyomtatványokra az albizottság által megszavazásra ajánlott 45.000 frtból, Pulszky Ágost indítványára, 10.000 frt töröltetik. A méterrendszerről mértékek és súlyok beszerzésére előirányzott 122.000 frt. Széll Kálmán indítványára, 100.000 frtra szállíttatott le. A meidlingi földtől lovarda építésére előirányzott 40.000 frtot az albizottság töröltetni indítványozza. A bizottság, Széll Kálmán indítványára, az előirányzott összeget törölte. A krakói, terézvárosi, kolini, jungbunzlau, reichenbergi és kuttenbergi lövöldök helyreállítására előirányzott 34.000 frt. Pulszky Ágost indítványára, 20.000 frtra szállíttatott le. A bécsi helyőrségi uszoda költség-többlete fejében előirányzott 71.900 frt. Az albizottság megszavazását ajánlja azon észrevétellel, hogy az árak esikkenése folytán az építés is a lehetőséghez képest olcsóbban eszközöltessék. Szögyény László fölvilágosítást kér az iránt, miként kerülhet a bécsi helyőrségi uszoda oly roppant összegbe. Bujánovics Sándor előadó megjegyzi, hogy midőn a múlt évben e célra előirányzott 80.000 frt megszavazott, a hadügyi kormány még nem volt tisztában azon költségek iránt, melyek a dunasabályozási munkálatok következtében szükségesek lesznek. A költség-többlet onnan származott, mert a kormány kénytelen volt az uszoda partját egész hosszában kikövegni. Keglevich István gr. nem tartja soknak az uszodára kért összeget, mely ezután el is fogadattott. A budai helyőrségi kóroda építési vállalkozójának kárpótlása fejében előirányzott 30.000 frt. Az albizottság 3.710 frt megszavazását javasolja. Az albizottság indítványa elfogadattott. Az igmándi erőd befejezésére előirányzott 250.000 frt helyett Széll Kálmán indítványára 106 ezer frt szavazattott meg. A Pólában építendő kaszárnya folytatására előirányzott összegnél Keglevich István gr. a katonaság elhelyezésének kérdését veti föl, s kívánja, hogy az illető országos kormányok e tekintetben megtegyék a szükséges intézkedéseket, mert a mulasztás e tekintetben bizonyára nem a hadügyminisztert terheli. Pulszky Ákos megjegyzi, hogy e tekintetben már tartattak értekezletek, de eddig befejezésére nem jutottak. Nem szeretné, ha a felelőség oly tényezőkre hártatnék, melyek mulasztást nem követtek el. Zsedényi Ede azon nézetét fejezi ki, hogy a delegatióban nem lehet szó oly dolgokról, melyek

Gyürky Ábrahám

költségeit nem a delegatio szavazza meg. Ezzel Keglevich István gróf indítványa, melyet fölszólalása értelmében előterjesztett, elvetett. A rendkívüli szükséglet ezzel befejeztetvén, az ülés véget ért. A holnap 10 órakor tartandó ülésben a fölszerelés ügyében beadott kérvényekre vonatkozó albizottsági jelentés fog tárgyalatni.

Az osztrák delegatio tegnapi ülésében a p. ü. bizottság előadója dr. Demel egy határozati javaslatot terjesztett be, mely szerint a hadügyér utasított, hogy magát a két fél kormányaival érintkezésbe téve egy cél szerű beszállásai törvény alkotmányos mielőbbi létrejöttét sürgetse. E hat. javaslathoz pártolólólag szólalt Dumba, ki kerületi laktanyák építését és Gross, ki e végre a községeknek a hadügyér által subventiót adni kíván. Kuhn hadügyér kijelentvén, hogy subventiót nem adhat, mivel ezt előbb a delegatióknak meg kellene szavazni, az említett hat. javaslat elfogadott. Végül Krakó és Salzburg kérvényeinek a hadügyérhez történt utasítása után az ülés véget ért.

A mai ülésnek napirendje a magyar delegatiótól beérkezett iratok tárgyalása volt. Ritter előadja a pénzügyminiszterium budget-jét és a pénzügyi bizottság nevében indítványozza, hogy a delegatio korábbi határozataihoz ragaszkodjék, mi meg is történik. Grobner a közös legfőbb-számcsék szükségletét adja elő, és a delegatio korábbi határozataihoz leendő ragaszkodást ajánlja, elfogadják. Dr. Weber a tengerészeti budget-et adja elő. A rendes költségnek 6, 8 és 9-ik tételénél, valamint a rendkívülinek 7-dik tételénél eltérő nézetek nyilvánulnak. A pénzügyi bizottság a 6-dik és 9-dik tételnél a magyar delegatióknak erre vonatkozó határozataihoz csatlakozik. A többi két vitás tételnél a korábbi határozatokhoz ragaszkodni indítványozza. Elfogadják. Coronini gr. zárszámadásokról tesz jelentést és konstatálja, hogy az 1872-dik éviéknél a két delegatio határozatai között semmi eltérés nem fordul elő. Ezzel a magyar delegatio iratait elintézték. Következett a kérvényi bizottság előadójának jelentése a lefolyt a kérvényekről.

A „Napló”-ban olvassuk a következőket:

A belügyminiszter ma volt ő fölségénél fogadtatáson s előterjeszté a választó-törvényjavaslatot. — Mint halljuk, e javaslat közelebb fog bemutatatni a képviselőházban.

A szélső ellenzék pártmozgalmi köréből közöljük, hogy — az „E.” híre szerint — Tóth József önkiszácsi képviselő a függetlenség pártjához csatlakozott.

A polgári törvénykezési rendtartás tárgyában alkotott 1868. LIV. t. cz. módosítása iránt be terjesztett törvényjavaslat 126 szakaszból áll. A javasolt módosítások főleg oly huzagok betöltése s oly rendelkezések megváltoztatására terjednek, melyek leginkább okozzák a bírói teendők sokaságát, s képesek veszélyeztetni a jogbiztonságot. E czél szem előtt tartva, a törvényjavaslat oly rendelkezéseket is vett föl, melyek inkább újítás természetével bírnak. Az említett szempontból a törvényjavaslat főleg a somnás eljárás és jogorvoslati rendszerünk javítására szorított, de kiterjed a polgári törvénykezési rendtartásnak a bírói hatóság s illetőségre, a bírósági megbízottakra, bizonyára, a bírói határozatok hozatalára s kézbesítésére, az előleges biztosítási intézkedésekre, a végrehajtási s pörönkívüli eljárásra vonatkozó némely intézkedéseire is. Csak az örökösödési eljárást mellőzi a javaslat teljesen, mert annak külön törvény általi szabályozása mutatkozott szükségesnek. A törvényjavaslat fő tárgyát tulajdonképen a somnás eljárás s jogorvoslati rendszerünk javítása képezi. Pörrendtartásunk egyik nagy hibája az, hogy az esetlegességi elven alapuló rendes, s a tárgyalásra fektetett somnás eljárási módot nem különbözteti meg egymástól; hogy a pörrend 117. §-a csak kimondja a tárgyalási elvet, anélkül, hogy részletesen keresztülvinné, s oly rendelkezéseket tenne, melyek az elv valószínűsítését lehetővé tennék s a bírói eljárásában utba igazítják.

Hisz magában érthető, hogy a rendes eljárás szabályai a somnás eljárásban nem alkalmazhatók. Már pedig ami pörrendtartásunk csak a pertári kezelést, melynek a rendes eljárásban van helye, szabályozza, s a bizonyítási eljárás szabályainak fölállításánál csak a rendes eljárásra volt tekintettel, a mellett a 127. §-ban kimondja, hogy a törvénykezési rendtartás általános szabályai, melynyiben a törvény módosításokat nem tartalmaz, a somnás eljárásban is alkalmazandók; ámde a módosítások, melyeket a 117—123. §§-ok foglalnak magukban, a tárgyalási elv valószínűsítésére nem elengedők. A bírák épen a leggyorsabb elintéztetést kívánó ügyekben főnakadtak azért, mert a somnás eljárást a törvény kimerítőleg nem szabályozza. Itt tehát a törvény huzagát szükséges volt pótolni, azonban csak oly intézkedések által, melyek a tárgyalási elvet valószínűsítik.

Jogorvoslati rendszerünk azért tökélytelen, mert míg egyrészt a perrendtartás 294. és 307 §§-ai a föllebbezési jogot s az igazolás jogorvoslatát szorított korlátozzák; másrészt a törvény még sem akadályozza azt, hogy minden ítélet ellen, legyen az bármily apró ügyben, bármily törvényszerű, a pört huzni akaró fél föllebbezéssel ne élhessen, sőt módot nyújt arra, hogy a föllebbezés mellett ugyanazon fél ugyanazon ügyben mindhárom bíróság ítélete ellen semmisségi panasszal élhessen.

A föllebbezési rendszer javítása elkerülhetlenül szükséges.

Két irányban szükséges javítani a föllebbezési rendszert; a) meg kell szüntetni a föllebbezési fognak a perrendtartás 294. §-ban foglalt korlátozását; s b) gátot kell vetni a jogorvoslatokkal való visszaélésnek. A javításnak mindkét irányban a külön semmitől intézmény fölállása szab határt. Nem lehet minden első bírósági végzés ellen föllebbezést engedni, mert a perfolyamban s a végrehajtási eljárásban üdvösnek bizonyítja be a gyakorlat a perrendtartás azon rendelkezését, mely szerint a fokozatos föllebbezés kikerülésével közvetlenül a semmitől.

szék kimondhatja, vajjon az első bírónak valamely megáradott cselekménye vagy határozata törvényes vagy törvénytelen-e. De nem lehet megtagadni azt sem, hogy ugyanazon ügyben mindhárom bíróságnak föllebbezhető határozata ellen a felek külön semmisségi panasszal is ne éljenek, ha arra törvényes okuk van. (R.)

A főváros képviselő testülete, mint a „M. P.” értesül, egy fölterjesztést intézett a kormányhoz, melyben tekintettel azon körülményre, hogy a főváros rendőrsége az állam kezébe ment át, és tekintettel a jelenleg fölötté nagy mérvben megrendített közbiztonságra, a fővárosi rendőri bíraskodást és a rendőri közegek hatáskörét törvény által mielőbb szabályoztatni kéri.

Végző a Teleki-könyvtár ügyéhez *)

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgató-tanácsának kezén lévő gr. Teleki Samuel korlátnok végrendelete, melyet a végrendeletző sajátkezűleg írt le végig, saját kezével írt alá s használni szokott pecsétével látott el, s melyben napfénynél tisztábban, világosabban kimondja, hogy az általa alapított Teleki-könyvtár a hozzá rendelt minden marosvásárhelyi szerzeményekkel együtt a nemzet kincse, vagyona s a hitbizományosok azt ott lévő jövedelméből gyarapítani tartoznak, s évenként mindenről számadást tenni szorosan kötelesek: minden szerzemény javainak kitagadása terhével sújtva a végrendelet bármelyik pontjának megszegőt.

Ez a végrendelet s illetőleg fölke-végrendelet 1811 november 14-én kelt, a praesentata pedig 1811. decz. 8-ról van reá fölírva.

És e végrendelet híven, szóról szóra megegyezik azzal, amelyet már ez ideig négy nagy napilapban tizen-terjedelmében közöltem, s kivonatlag már eddig tizenegy lap átvett.

Ez a végrendelet az én másolomnak s hiv leirójának érdeme. Ki van bizonyít ni mondvá, hogy a könyvtár és annak hozzá rendelt javai a nemzeté, s hogy a hitbizományosok évenként számadással tartoznak. — Így fogta föl ezt az erdélyi ev. ref. egyházkerület közgyűlése által kiküldött nagy tekintélyű törvény-tudósokból álló bizottsága; így fogta föl s tette magáévá később maga az erdélyi ev. ref. egyházkerület két rendbeli közgyűlése, melynek későbbi intézkedéseiből is ez mintegy elismerőleg kitűnik, s ezt az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgató-tanácsa is ekként tette magáévá; így fogta föl ezt a végrendeletet az országos közgyűlések megvizsgálására kiküldött országgyűlési bizottság; így fogta föl az egész hazai nagy olvasó közönség, amely közönséget ama hírhedt röpi azzal akar lerántani, szemközt és arczul verni, hogy azt proletaroknak nevezni!

E fölfogás, e nézet és ezen irányban kell a végén is ezen ügynek kibonyolodni, mert másképen nincs értelme az egész Teleki-könyvtár alapításának. — Így amint most van és amint eddig kezeltetett: egy mortum capitale.

Itt, e nagy s országos fontosságú kérdésnél hát mintegy önkéntesen az a kérdés merül föl, hogy az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgató-tanácsa kezén lévő végrendeleten kívül nincs-e egy újabb, sőt megköveteljük az ország érdekében, hogy az egyik fél, a fölporos ügyvédétől azt, hogy az ellenkező végrendeletet az illetékes közoktatási miniszter utján egyfelől, és az illető törvényszék utján másfelől: kérje, követelje meg, hogy a miniszter: rendelje, a törvényszék: terjessze föl a pesti s később a bécsi ily végrendeleteket át-és megvizsgáló, hitelesítő szakbizottság elé, mely szakbizottságok mondják ki az ily végrendelet fölött szabad, független és döntő véleményüket, hogy az egy igaz és nem ál-végrendelet... Mi teljes lehetetlennek képzelünk s nagyon hihetetlennek egy ellenkező végrendeletet, melyről országszerte annyit beszélnek, suttognak az emberek!

És másfelől: az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgatótanácsa kezén lévő gr. Teleki Samuel korlátnoknak a Teleki-könyvtárról szóló végrendelet fölött, a múlt évi november 2-dikán Marosvásárhelyt tartott erdélyi ev. ref. egyházkerületi közgyűlés által kinevezett bizottság volt fölkerve: kimondta e végrendelet fölött szabad, önálló véleményét, mely szerint a Teleki-könyvtár a nemzet vagyona... Mi azt hisszük: nincs bíró, ki másképen ítélhessen; — de az érdekek, a befolyások, a nepotismus s más tekintetek, összekötötték mindkét peres félnek, azt tanácsolják, hogy e nagyfontosságú országos peres ügy egész folyamata s menete alatt: delegáltassék egy távol, túl a Királyhágón levő részben első és egy szintén odaváló másodbírósg elé, hogy így mind a nemzet, mind a hitbizományos és utódai teljes megnyugvására legyen annak idejében az ítélet, az ügy végeredménye eldőlvé.

Itt hát csak az a kérdés merülhet föl s lehetséges, hogy a Teleki-könyvtár és annak javai vagy a nemzeté, vagy a családé? Ha a nemzeté: legyen szentül teljesítve, legyen sérthetetlenül a végrendelet minden pontja végrehajtva!... Ép ezért az erdélyi ev. ref. egyházkerület s annak igazgatótanácsának e tárgyban tett jóakaró, békés kiegyenlítősi törekvéseit bár méltányolni tudjuk, de kimondjuk, hogy az ok csak olyan természetű kísérletek lehetnek, melyek a multa vonatkozó jövedelmi kárpótlásból, s így a számadás megterele után: egy krajezárt sem engedhetnek el, mert ez csakis a nemzet megkárosítására, rovására történhetnék.

Engedni a múlt mulasztásaiból csak a képviselőház,

*) Megjegyezzük, hogy a l. bekezdésnek ezikkét csakis megrovidítva közölhetjük, mivel lapunk anélkül is rövid hasábjait az országgyűlési tudósítás és egyéb politikai hírek fölterjedésében igénybe veszik. A szerk.

az országgyűlés illetékes és senki más, annál kevésbé az erdélyi ev. ref. egyházkerület s igazgató-tanácsa, vagy a közoktatási miniszter, kinek a közhír szerint egy az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgatótanácsa kezén lévő végrendelettel egészen ellenkező, eddig ismeretlen végrendelet lett bemutatva... Ami pedig a könyvtár jövő kezelését illeti: a legszigorban kell a végrendeletnek minden pontját annak idejében teljesedébe venni.

Mióta csak ez az egy köztudomásra jött, nem történt egyéb, mint az annyit zaklatott reclamatio megtétele egyfelől, és másfelől az alázatos instanciák.

Amiama Orbán Balázs képviselő ur ellen kiadott, hírhedt röpirat latin idézetét illeti: Haeredes mei legitimi et testamenti scripti ad quos proprietatem pertinere volo, etc.; tudnunk kell róla, hogy e mondat a Teleki-könyvtár catalogusának második kötetéből van idézve, mely 1798-ban, s így a végrendeletnél 13 évvel kelt előbb, s melynek csak idáig idézett s itt egy et ceteraival kettészakított szavai kedvezően hangzanak; azonban, ha azt a latin idézetnek szavait kiegészítjük: annak utóbbi szavai egészen mást mondanak. Erről az igazságról bár ki is meggyőződhetik, ha az egész mondatot végig olvassa, amely az eredeti latin irás megtartásával közölve így hangzik: Haeredes mei legitimi et testamenti scripti ad quos proprietatem pertinere volo, filius nempe, extinctis quinque natu majoribus, superstes Franciscus, et post hunc Successionis ordine ex Nepotibus posterisque meis, primum quidem Sexus Virilis, deinde etiam foeminae, Senior, vel si hic idoneus non fiat, aetate proximus, aut tutor agnatorum consensu supremi Senatus Ecclesiasticae Helveticae Confessionis Addictorum auctoritate, constituendus, bibliothecae, huius lege fidei commissi, in perpetuum Curatores sunt. A o. MDCCXCIX.

Miután ezen ügyben a végzőhöz érünk, nem tehetjük, hogy az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgatótanácsa figyelmébe egy igen fontos körülményt ne ajánljunk egész tisztelttel, azt tudniillik, hogy midőn Bodor Pál ügyvédre bízta a gr. Teleki Samuel korlátnok végrendeletét: nagyon elhírtelenkedett dolog volt, mert az ügyvéd ur a végrendeletet magát az eredetit közölte ekkor, azt mondjuk, hogy a lehetőségig kimélő szóval éljünk: nagy gondatlanság volt. A végrendelet holnapok óta van itt s ki van téve a véletleneknek. Ilyen handabanda eljárás után igen természetesen nem volt mást mit tennünk, mint a derék, érdemes s oly kész. Podhajeczky Róbert urat, mint telekkönyv-vezetőt fölkerüni s figyelmessé tenni, hogy a végrendeletet tegye, helyezze el biztos helyre, (mert felelős érte a nemzetnek s valami nem remélt esetben: a történelem előtt is neve s emléke rovására oly formán tenné magát nagyon hírhedtté, hogy még a késő unokák is elkeseredéssel gondolnának reá vissza!)

Ami végre azokat a személyes támadásokat illeti, amelyekben részesültem ápril 2-án a marosvásárhelyi indóháznál, hol gr. T. V. ur utazó-közönség előtt kitért ellenem a Teleki-könyvtár védelméért s egy jó félórás hangoztatta nevemet, hogy csak jöjjön el a S... y kormány korszaka: majd az ilyféle embereket, mint csakély magam, Orbán Balázs, Csernatony s társait így, megannyi tanítják meg; úgy szintén az ápril 12-én a piac közepén gr. L. J. ur részéről röviden egyszer mindenkorra azt felelem, hogy a képzelt oligarchák képzelt uralma, hatalmas korszaka letűnt fényű, gazdaságunkkal együtt; azt a régi hatalmat elvitte, eltemette magával az idő, más szellemek fűjdogálnak most, más a kiszorultak. Vége bizony az ő mindenhatóságunknak. Ma bizony sem a nyílt megtámadás, sem a négy szem közti intelmekre nem hederítünk, mert egyenlő törvény véd mindannyiunkat. Száva Farkas.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése május 20-án.

A kölesőről szóló törvényjavaslat harmadszor fölolvastatván véglegesen elfogadott.

A belügyminiszter be terjesztette a választási törvényre vonatkozó novellát.

Interpellatók intéztettek az igazságügyminiszterhez és a pénzügyminiszterhez, kik válaszként akartak, a mit azonban a ház azon oknál fogva, mert ki volt mondvá, hogy a kölesőről kívül más érdemleges tárgyalásba nem bocsátkozik, meg nem engedett.

Törvényjavaslat

az 1848. V. és az erdélyi 1848. II. törvényekkel módosításáról és kiegészítéséről.

I. fejezet.

A választási jog igazolása.

1. §. Választói jog az 1848 előtt főnállott kiváltságokra jövőben nem alapítható, kivételkép azonban azok, kik az 1848. V. törvénycikk 1. és 2. §. e), valamint az erdélyi 1848. II. tvcikk 3. §. e) és 4. §. a) pontja értelmében a régi jogosultság alapján az 1865. évtől az 1872. évig valamely országgyűlési választói névjegyzékben benfoglaltatnak, a választói jog gyakorlatában saját személyükre nézve meghagyatnak.

2. §. Az 1848. tvcikk 2. §. a) és erdélyi II. tvcikk 3. §. a) pontjában a szabad királyi és rendezett tanács városokban előírt házak akkor tekintetnek 315. ö. forintnyi értékűeknek, ha az 1868. XXII. tvcikk szerint házbéradó alapján 16 fit tiszta jövedelem után, vagy házosztályadó alapján ugyanezen törvénycikk 10-ik §. értelmében legalább a III-dik osztály szerint rovatlak meg.

A földbirtok értéke ezen városokban a földadóval megrótt tizenhat forint tiszta jövedelemmel igazolandó.

3. §. Az 1848: V. törvénycikk 2. §. a) pontjában a választói jog alapjául vett $\frac{1}{4}$ urbéri telekhez hasonló kiterjedési birtoknak azon ingatlan vagyon tekintetik, melytől a birtokos legalább annyi adót fizet, a mennyi ugyanazon községben, vagy ha ott urbériség nem létezik,

a szomszéd községben legkevésbé megrótt eddigi urbéri értelemben vett teljes 1/4 telek után fizetetik.

A polgárosított határvidék Bács-Bodrog, Temes, Torontál és Krassó vármegyékbe bekebelezett részeiben, valamint Sörény megyében tíz 1600 négyzetűg öles, továbbá Közép-Szolnok, Kraszna, Zaránd megyékben, Kővárvidéken és a Jászkun és a Hajdukerületekben nyolcz 1200 négyzetűg öles hold művelés alatti földbirtok teendő 1/4 urbéri telekhez hasonló birtoknak.

Művelés alatti földnek tekintetik a belsőség: kert, szőlő, szántóföld és a rét.

4. §. Az 1848. V. törvényzikk 2. §. b) és erdélyi II. t. cz. 3. §. b) pontjában érintett kézművesek, kereskedők és gyárosok választói joga a törvényhatósági joggal fölrüházott és rendezett tanácsú városokban 10 frt, nagy és kis községekben pedig 5 frt jövedelem adóval igazolandó.

5. §. Az 1848. V. törvényzikk 2. §. c) és erdélyi II. törvényzikk 3. §. c) pontjában előírt 105 o. é. forint jövedelem a tőkénél 10 frt 50 kr jövedelemadó kirovásával igazolandó.

6. §. Az 1848. erdélyi II. törvényzikk 4. §. c) pontja akként alkalmazandó, hogy az abban megállapított o. é. 8 frt 40 kr egyenes adó a személyes kereseti adón és a földterhermentesítési pótlékon fölülr adja meg a választói jogot.

7. §. Választói joggal bírnak azok is, kik az 1848. V. törvényzikk 2. §. c) és erdélyi II. törvényzikk 1. §-ban előírt általános kellékek meglétében az 1868. évi XXVI. törvényzikk 6. §. szerint legalább 10 frt 50 krajczár, vagy annak 7-dik §-sa szerint 9 forint jövedelem-adót fizetnek.

8. §. Az 1848. V. törvényzikk 2. §. d) és erdélyi II. törvényzikk 3. §. d) pontjában foglalt választói jogozim az erdélyi vármegyék, székek és vidékek minden községeire kiterjesztetik.

A lelkészek és segédlelkészek választói jogának gyakorlásához megkívánatik, hogy mint ilyenek hivatalos alkalmazásban legyenek, az iskolatanítók pedig választói joggal az esetben bírnak, ha ezen állomásra a törvény értelmében kinevezettek, választottak, vagy hivatalukban megerősítették.

9. §. Gazdai hatalom alatt levőnek tekintetnek a kereskedő és iparos tanocok, valamint a köz- és magán szolgálatban álló szolgálk és cselédek.

10. §. Választói jogot nem gyakorolhatnak, illetőleg a választók névjegyzékébe föl nem vétethetnek:

1-ször azok, kik az 1848. V. tvczikk 2. §. és erdélyi II. tvczikk 1. §-a szerint kizárattak, bármely jogozim bírjanak választói joggal.

2-szor a sorhadnak (haditengerészetnek) és a honvédségnek tényleges szolgálatban álló tagjai.

3-szor a vagyonbuktak, míg a csőd meg nem szüntetett.

4-szer akik büntett vagy vétség miatt az 1848. XVIII. törvényzikk 6, 7, 8, 9 és 10. §§-ban körülírt sajtóvétség miatt fogságra ítéltettek, a büntetés tartama alatt; továbbá azok, kik büntett vagy vétség miatt vizsgálati fogságban vannak.

5-ször, kik választói joguk elvesztésére ítélték a jogervényes ítéletben megszabott időtartam alatt.

11. §. A választói jog igazolására megkívánt adó mennyisége adókönyvvel, adóhivatali bizonyítvánnyal, vagy az egyenes adók községi főkönyvének (B. tabella) kivonatával igazolandó.

A föld és ház birtoka kétség esetén ott, hol telekkönyv létezik, telekkönyvi kivonattal, másutt a birtokjogot igazoló egyéb okirattal, a föld mennyisége pedig földadattelekkönyvi (cataster) vagy tagosítási földkönyvi kivonattal bizonyítatik.

A zálogbirtok a visszaváltás idejéig a zálogbíróknak ad választói jogot.

12. §. A polgárosított határvidék azon községeiben, melyekben házközösség létezik, ha a közös földbirtok a 3. §-ban előírt mennyiséget megüti, a választói jogot a házközösség feje gyakorolja.

Ha pedig a ház közösségi tagok közös ingatlan birtokukat a közösségi kötelék megtartása mellett osetatták föl egymás között, mindazok gyakorolják a választói jogot, kik annyi ingatlant bírnak, amennyi a 3. §-ban megállapított.

II. Fejezet.

A központi választmány.

13. §. Az 1848. V. törvényzikk 7. §. b) pontja akként módosítottik, hogy az ezen §. értelmében választandó központi választmány oly törvényhatóságban, mely egy választókerületet képez 12, ott hol kettő a választókerület 16, a hol kettőnél több a választókerület 24 tagból áll.

A központi választmány tagja csak választó lehet. (Folytatása következik.)

Különfélék.

Budapest, május 20.

(Kinevezések.) Király ő felsége a fumei és magyarhorvát tengerparti kormányzó mellé dr. Berni György miniszteri titkári ranggal, az igazságügyminiszter a világosi kir. járásbíróhoz irnokká Joannovics István aradi törvényszéki díjnokot nevezte ki, s Fiezkó Bernardin vaczi országos fejtintézetű másod irnokot és Karász Gyula gödöllői járásbírósi irnokot a pestvidéki törvényszékhez helyezte át.

— **Nemes tett.** Bágya Zsigmond, hunyadmegyei kitudi járásbeli szolgabíró és ganczágai földbirtokos a Ganczágán állítandó községi iskola számára az építkezésnél szükséges famennyiséget ingyen és a legelő-elkülönítés alkalmából a közlegelőből nyerendő részt is ezen iskolának felajánlotta. — Gr. Toldy-Horváth Lajos hunyadmegyei magyar bretteyi földbirtokos, a Magy. és Oláh-Bretteye községek számára Oláh-Bretteyén állítandó községi iskola részére alkalmas iskolakertül szolgáló földterületet adományozott, s azonkívül az iskolaépítkezésnél szükséges tölgyfa mennyiséget erdejéből ingyen kiszol-

gáltatni rendelte; — Szilvássy Kálmán oláh-bretteyei földbirtokos pedig ugyancsak ezen iskolának czélszerű építkezésére belteleket ajándékozott.

— **Tessék fityülni** a színházban akinek kedve tartja; mert ezen szabadalomra maga a belügyminiszter adott ki patenst. A belügyminiszter ugyanis egy rendőri pörben hozott ítéletében a fityülést a nem tetszés szabad nyilvánítás módjának jelentette ki. A színházi közönség, vagy néhány pajkos ember tetszése e szerint megzavarhatja a legkomolyabb és legszebb előadást, mert a tetszés vagy nem tetszés nagyon viszonylagos dolog lévén, a botránycsinálók mindig fölhozhatják védelmükre, hogy az előadás egyhangulag kimondották. Ugyane nézetem volt három ur is, kik az előadás estjén az erkélyen ültek; csak hogy e nézetüknek a nemzeti színházban a ritkaságok közé tartozó és a művelt közönség által a „kakasülő” habituéjainak átengedett nyilvánulási módon, eles fityüntés által, adtak kifejezést. E három fityüntívész pedig volt: gr. Eszterházy Miklós, báró Baldácsi és egy gróf Bissingen. A rendőrség a fityülést illetéktelen műkedvelői rögtönzésnek tekinté és a három urat felelősségre vonta; kettő azonban nem levén már akkor a fővárosban, egyedül gr. Bissingennel érezthette haragját és 50 frt bírságot ítélt. Gróf Bissingen föllebezte az ítéletet a belügyminiszteriumhoz, mely a rendőrség végzését föloldotta, azon indoklással, hogy a fityüntés csak a nem-tetszésnek egyik nyilvánulási módja, ettől pedig a közönséget eltítani nem lehet.

— **Rövid hírek.** Az első magyar vonalzó intézet (Posner Károly) kiadásában megjelent „Magyarország ipara, kereskedelme, és mezőgazdasága kiválóbb képviselőinek arcképcsarnoka.” Ára 2 frt 50 kr. — Nagy gombaságot követett el egy fővárosi előkelő czéggel bizonyos Ziegler F. G. kereskedő Sopronból. A pesti czég, mely egyike a lovrégibbnek, magyar nyelvű körölvényeket küldött szerte szét. Egy ily körölvény Ziegler uram is kapott, s visszaadrezálta rögtön Budapestre, jó vastagon ráírva: „Nur Deutsch! in dem di ungarische Sprache zu Geschäftsöfferten zu eckig ist!” Tehát ennek az urnak nagyon darabos a magyar nyelv a gesftben. — Budapesti bevételének huszonötödik évfordulóját e hó 21-én is megüli a budai honvédegylet. Reggeli 8 órakor gyászuisz lesz a krisztinavárosi templomban, délután pedig a honvédsírokat keresik föl. Erre nézve délután 3 órakor a Horváth-kertben gyülekeznek össze, s onnan indulnak a temetőbe. A honvédek és a közönség meghívhatnak e kegyeletes ünnepélyre. — A megyetemi hallgatók egy része a pünkösdi ünnepek alatt Kremner József tanárukkal kirándul Salgó-Tarjánba a közsébbányák meglátására. Hétfőn este indulnak el, s 3—4 napot időznek ott. — Dr. Nőbi a nemzeti színház egyik jeles és buzgó orvosa, több heti súlyos betegségből föludult, s most már ismét rendel. Tudvalevőleg, a női betegségek gyógyítása képezi e tapasztalt és igen lelkiismeretes gyógytudor egyik legerősebb oldalát. — Kőbányán a napokban egy kutban megsonkított női hullát találtak; a titkos gyilkosság elkövetőjét nyomozzák. — A majlátfalvai aknak a jegyzőjük elleni ellenszeme annyira ment, hogy e napoktól kezdve a közlegelőnél tett építkezést szétrombolták, a jegyzőt a község házából kilakolva, burokat kihányták, s a jegyző Vingára volt kénytelen menekülni. A rend már helyre van állítva. — A nemzeti hajósegylet f. hó 24-diki versenyének díjai következők: kezdők versenye 20 arany; serleg-díj 100 arany; hölgyek díja: emlék: nagy egyleti díj 50 arany; párevész-díj 20 arany. — H a y n a l d é r s e k t e g n a p e s t e v i s s z e r k e z t e t t F l o r e n c z b o l . — A n e m z e t i s z i n h á z i g a z g a t ó s á g a z „Aidá”-t Verdi operáját megszerezte, s a jövő téli idényben elő fogja adni. — P o z s o n y b o l . f. hó 23-dikán este 10 órakor kéjvonat fog indulni Budapestre.

Nemzeti színház. Csütörtök, május 21. „Alfonz ur.” Vigjáték 3 fől.

Táviratok.

Bécs, május 20. A „Presse” értesül, hogy a részvénytársaságok fusójánál az illetékek fizetése alól fölmentő törvény a császár által szentesítést nyerte. — A bécs-újhegyi socialdemokrata munkásegylet „Gleichheit” föloszlattatott.

Lemberg, május 19. Sembratovicz metropolita bíboroskává lenne kijelölve.

Brüsszel, május 19. Az orosz czár pénteken ide érkezik.

Páris, május 19. Az utolsó versaillesi hírek remelni engedik, hogy estéig egy Goulard-Decazes-Magne-Mathieu Bodel-féle miniszterium meg fog alakulni.

Páris, május 20. A nemzetgyűlés mai ülésében valóságilag ki fogják hirdetni az új miniszterium névsorát.

Páris, május 19. Montabelló gróf párbajra hívta Metternich herceget, mert annak neje által sérte érezte magát. Metternich a kihívást nem fogadta el. Mindkét fél az e részben folyó értekezletre nézve tanuinak jegyzőkönyveit teszi közzé. Chartres herceg és Cassagnac Pál között szintén párbajnak kellett volna lennie, mely azonban elnapoltatott.

London, május 13. Suvalov biztosítá a megkegyelmezésért folyamodó lengyel menekülteket, hogy néhány emigrans kivételével, kik ellen gyilkosság vádja bizonyult be, a száműzöttek visszatérését Oroszországba mi sem gátolhatja.

Bilbao, május 19. A carlisták egy gőzhajó által ágyukat és puskákat kaptak.

Madrid, május 19. A „Tiempo” jelenti, hogy a kormány a pápával való viszonylatokat helyreállítani szándékozik.

Közgazdaság.

Budapest, május 20.

Az állatkerti részvényesek tegnapielőtt 10 órakor tartott gyűlésen a tagok nagy számmal jelentek meg. A közönség a mult évben sokkal nagyobb mértékben látogatta az állatkertet, mint a megelőző évek bármelyikében. Az egész évre előre váltott jegyek ára 10 frtről 5 frtra szállítottat le. Ennyit fizetnek ezután a részvényesek is az egész évre érvényes jegyekért. Határozatot még ezenkívül, hogy a város felkérressék, miszerint az intézet miként a külföldi fővárosok a hasonló intézetekkel tesznek, — évenként bizonyos anyagi segélyben részesítsék.

A báttaszék-dombovár-zákányi vasut igazgatótanácsa a nevezett vasutnak a Dunáig leendő meghosszabbítását szándékolván, e végből a tervek fölterjesztése mellett kérvényt nyújtott be a miniszteriumhoz. Mint hogy azonban a vasut kérdéses meghosszabbítása állami segély nélkül nem lett volna eszközölhető, országos pénzügyi helyzetünknek fogva nem volt remélhető, hogy a kormány azt engedélyezze. — Közélebb azonban a baja-szabadkai vasut kiépítésére alakult consortium elnöke egy oly kedvező ajánlatot tett, miszerint a báttaszék-dombovár-zákányi vasutnak a Dunáig történő kiépítése az állam terhelése nélkül kivihető leendő. — Mint bennünket értesítenek, a nevezett vasut igazgatótanácsa és a consortium között e részben a tárgyalások már közélebb meg is fognak indítani.

A gömöri iparvasutak bánréve-füleki vonalának telekkönyvi hitelesítésére vonatkozó műszaki műveletek a központi telekkönyvi hivatal útján a miniszteriumhoz már fölterjesztettek, s a helyszíni tárgyalás azok alapján miharább elő fog rendelkezni; minek folytán e hitelesítés a bánréve-nádasdi iparvasut hitelesítésével egyidejűleg lesz eszközölhető.

Az eperjes-tarnowai vasut magyar részének részvényesi tegnap közgyűlést tartottak. Az összes bevétel 66,559 frt 73 krt tett a mult évben, a kiadás 78,505 frt 59 krt, a hiány tehát 11,945 frt 86 kr, mi mellékes kiadásokkal 16,011 frt 24 krra növekszik. Ezenkívül 5 százalékos tőkekamatra 177,477 frt 78 kr. kívánatlik, s így az összes fedezetlen hiány 193,459 frt 2 kr., mire a kormány 194,593 frt 3 krt fizetett pótlásul. A társaság második vágányt akar lerakni, mire 102,000 frtra van szükség, s ez összeget az államtól kapja 6 százalékos, 8 évi törlesztés mellett. A közgyűlés megadta az igazgatótanácsának a fölmentést.

A szepesmegyei lótenyésztési jutalmak kiosztásáról ezt írja a „Földművelési Érdekeink.” A f. hó elején Késmárkon tartott jutalom kiosztásra közönség szép számban gyűlt egybe a rossz idő daczára; a kiállított lovak mind mennyiségre, mind minőségére nézve észrevehető haladást mutattak az előbbi évekhez képest, és Ehrenberg alezredes (nagykőrösi méntelep) ugy nyilatkozott, hogy Felső-Magyarországban sehol sem látott oly kitünő tenyészkancaikat és csikókat. Nevezetesen a német városokban és falukban a lótenyésztés kedvelé ütezik; azon fölül egynehány nagyobb Lőről és földbirtokos bemutatott szép nevelési csikót. Összesen volt kiállítva 21 kanca szopós csikós, 16 három éves csikó, 22 két éves csikó, és 36 egy éves csikó, mind össze 105 darab; kiosztott 65 darab arany, és 3 dicsérő oklevél olyan uraknak, kik a díjakról lemondottak.

A lupkovi vasuti alaúgát megnyitották. Táviratilag jelentik, hogy az első vonat Vilmos főherceggel együtt ma ment át rajta. Ez mindenesetre nagy könynyebbségeül szolgál az államkincstárnak, mert a nevezett alaúg az összeköttetést fogja létesíteni, pedig tudvalevőleg a m. kincstár időközben is fizetendő a biztosítékot.

Az osztrák-magyar kohászati részvénytársaság gr. Andrássy Manó elnökelete alatt tartott közgyűlésén nem igen örvendetes eredmény jelentetett be. A társulat telepei Morva-Osztrauban, továbbá a magyar földvidéken Iglón és Göllníczen gazdag érczartalommal bírnak ugyan, de a multévi üzletből végre mégis 5447 frtnyi veszteség származott. A mérlegben az aktívák 2 millió 205,174 forinttal szerepelnek. — A tervezett elsőbbségi kölcsön fölvétele elejtett s az igazgatótanácsok egyelőre maguk előlegezik a szükséges forgalmi összegeket.

A budapesti gabna- és értéktözsdéről. Május 20. A gabnaitzletben ma meglehetősen vételkedv uralkodott, különösen újabb úru iránt. Az értéktözsdén a hangulat ma igen szilárd és forgalom egyes bankpapirokban igen élénk volt és pedig: magyar díjsorsjegyek 75.50, vasuti kölcsön 94, magyar hitel 149, földhitel 57.50, anglo 32, municipális 25.50, takarékok és hitel 45 frton. Valuták változatlanok, 20 frankos arany 8.97, cs. arany 5.36, tallér 1.66¹/₄.

Vizállás.

	0 alatt 0 fölött		időjárás
Május 20. Pesten	—	—	14' 6" felhős
" 20. Pozsonyban	—	—	12' 0" száraz
" 19. M.-Szigeten	—	—	7' 6" felhős
" 20. Szegeden	—	—	19' 11" száraz
" 19. Szatmáron	—	—	5' 0" szeles
" 20. Szolnokon	—	—	16' 9" száraz
" 19. Aradon	—	—	6' 8" száraz
" 19. Nagybecskerekén	—	—	2' 11" száraz
" 19. Zimonyban	—	—	15' 4" száraz
" 19. Ó-Orsován	—	—	11' 9" felhős
" 19. Tokajban	—	—	19' 9" száraz

Felölös szerkesztő: **Huszár Imre.**
Segéd szerkesztő: **Dr. Kakuja Gyula.**

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. május 20.

Gabona-árak.		Vámmászánkint		Részvények.		Záloglevelek.		Első magyar serfőzde.		Magy. vasuti köles.	
Hang.	font	font	forint	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva	Adva	Tartva
83	7.55	7.70	315	850	860	500	410	415	130	25	130
85	7.80	7.85	200	315	320	200	158	160	221	75	222
87	7.80	7.90	300	48	49	200	244	245	860	870	870
88	8.05	8.15	100	63	65	500	500	510	34	35	35
87	7.75	7.85	200	175	178	200	285	290	980	981	981
88	8.00	8.10	300	274	276	200	208	210	538	540	540
87	8.00	8.10	200	59	60	200	60	65	202	203	203
88	7.75	7.85	200	274	276	200	100	102	2082	2087	2087
87	8.00	8.10	200	59	60	200	100	102	201	201.50	201.50
88	7.75	7.85	200	25	26	100	92	94	414	416	416
87	8.00	8.10	200	32	32.50	200	158	160	320	321	321
88	8.10	8.20	200	149	149.25	200	100	110	139	139.50	139.50
87	8.00	8.10	200	59	60	500	150	155	214	214.50	214.50
88	8.00	8.10	200	57	57.75	200	77	79	95	95.50	95.50
87	8.00	8.10	200	45	45.25	200	85	85.50	83.50	84	84
88	8.00	8.10	200	30	30.50	200	77	78	90	90	90
87	8.00	8.10	200	46	46.50	200	86	86.75	82.75	83.25	83.25
88	8.00	8.10	200	180	185	200	84	85	94	94	94
87	8.00	8.10	200	740	745	200	84	85	81	81	81
88	8.00	8.10	200	350	355	200	84	85	81	81	81
87	8.00	8.10	200	56	57	500	85	86	138	138	138
88	8.00	8.10	200	43	44	150	176	180	131	132	132
87	8.00	8.10	200	72	73	200	5	5	109	109	109
88	8.00	8.10	200	2240	2260	200	8	8	64	64	64
87	8.00	8.10	200	153	154	200	8	8	158	158	158
88	8.00	8.10	200	51	52	200	106	106	26	27	27
87	8.00	8.10	200	37	38	200	111	112	90	91	91
88	8.00	8.10	200	40	41	200	44	45	12	13	13
87	8.00	8.10	200	38	40	200	106	106	24	25	25
88	8.00	8.10	200	35	37	200	106	106	24	25	25
87	8.00	8.10	200	270	275	200	106	106	24	25	25
88	8.00	8.10	200	110	112	200	106	106	24	25	25
87	8.00	8.10	200	129	130	200	106	106	24	25	25
88	8.00	8.10	200	242	244	200	106	106	24	25	25
87	8.00	8.10	200	789	790	200	106	106	24	25	25
88	8.00	8.10	200	100	105	200	106	106	24	25	25
87	8.00	8.10	200	690	700	200	106	106	24	25	25
88	8.00	8.10	200	14	15	200	106	106	24	25	25
87	8.00	8.10	200	410	415	200	106	106	24	25	25

Francia modor után készült **férfi-íngek**, fehér és színes, vászon, chiffon, fél vászon, angol, oxford- és flanel-szővetekekbl.

Kész íngekben oskák **fehér chiffon-szővetekek** szolgálhatók, minden másnemű mérték után készült.

Angol vászon és francia chiffon (cambrig) **gallér és kézelő**.

Vászon chiffon és batizt **íng-mell** (devents) himzéssel vagy szegélyvel.

Francia batizt, vászon és selyem **zsebbeli** fehér vagy színezett szegélyvel.

Fél és egész **férfi-harisnya** fil d'Eccos, gyapot-, selyem- és gyapjúból, legújabb minták- és kitűnő minőségben.

Nagy választás **vadászharisnyákban**.

Vászon és chiffon **lábravaló**.

Fill d'Eccos, selyem bál és gyapjú **női harisnya** minden szín- és mintákban.

Legújabb angol és francia divatu **kalapok**. Uti- és vadászó-kalap. Merino és selyem elaque (bál hengerkalap.) Nyári szalma- és szövet-kalap.

MÜLLER F. A.

(ezelőtt Alter és Kiss)

gazdagon felszerelt

férfi-divatárúk tára

BUDAPESTEN:

váczi- és régi posta-utoza sarkán, Szentkirályi-féle házban, ajánlja a közelgő tavaszi és nyári idényre dús választéku **férfi-divat-cikkeit**.

Kitűnő szabász vezénylete alatt álló férfi-szabóság.

Mindennemű szilárdhiteļu gyárakból vásárolt angol és francia kelmék.

Vidéki megrendelések

utánvét melletti pontos teljesítésére különös gond fordítatik; a t. vidéki megrendelők kéretnek a kívánt cikkeknek megközelítő árát meghatározni.

Minták készséggel bérmentve küldetnek.

Nagy választás uti- és vadász-sapkákban minden idényre, valogatott formákban.

Nyári idényre vászon és selyem foulard **férfi-napernyő**.

Ang. 8, 12 és 16 ágú **esernyők**.

Nagy választéku **sétabotok**.

Gyári raktár mindennemű angol, francia és prágai **kesztyűkből**, ugymint: 1 és 2 gombos férfi prágai kesztyű, valódi jovin, ang. dogskin és ang. cheyrette kesztyű; posztó, zerge- és szarvas-bőr vadász- és hajtokesztyű, ezerna, selyem és nyári mosóbőr-kesztyű.

2, 3 és több gombu prágai **női kesztyűk**, selyem fillet- és plusz-kesztyű, női lovalgól (stulp) és mosóbőr-kesztyű.

Dús választás mindennemű férfi és női **nyakkendőkből** legújabb mintákban, nyári idényre különösen ajánlható mosó foulard nyakkendők 50 különböző mintákban. Továbbá angol echarpok és külső cachener kendők nagy választásban.

Angol és francia **Illatszerek és szappanyok**. Valódi Ess-Bouquet, valódi Eau de Cologne. Mindennemű haj-, fog- és körömkefék.

Dr. Schwaiger

növény-kivonata

jótállás mellett négy hét alatt gyökeresen gyógyítja még a megrogzított férfi-tehetlenséget is; minden más nemzö-szerü (férfi és női) betegségeket legrövidebb idő alatt. Egy üveg ára 2 ft o. é. használati utasítás és levelezéssel, az öszszeg beküldése vagy utánvét melletti közvetlenül

Dr. Schwaigertől

Bécsben, VII. Schottenfeldgasse 60.

A név és lakhely hibátlan és olvasható följegyzése kéretik.

KERTÉSZ és EISERT

Budapestben, Dorottya-utca 2. színházi utca felől, a t. cz. közönség figyelmébe ajánljuk az egyedül náluk létező

D. Pétre-féle szikvíz önmaga készítéséhez magánúton legalkalmasabb **valódi**

párisi szikvíz-készülekeinek

gyári förtárárt Magyarország részére.

Készülekeink segítségével, az igen könnyen felfogható használati utasítás nyomán mindenképpen képes ezen különösen üdi és számos esetben orvosiilag is rendelt egeszseges italt önmagának folyton friss minőségben, és utányo-ában készíthetni, mint a nagy mennyiségben mesterséges uton készült, mely ez utóbbival szemben még azon különös meggyógyást nyújtja, hogy a víz csapán a hozzá szükséges ártalmatlan szerekből képződött tiszta szénasavanyt nyeri, s így az egeszsegesnek ártalmatlan alkotási nem tartalmazhat. A készülekek ár-ii:

darabja 8 — 10 — 12 — 14.50 17.—

Minden készülekehes pontos használati utasítás és a szerkehes szükség mérték mellékeltek.

A kitűnő minőségű szerek ára 1 font acídum tartalom és 1 1/2 font szikveletet tartalmazó csomagokban, csomagontként 2 ft.

Irásbeli megrendelések utánvét melletti gyo-nan esztök-szözetnek, ládacska és csomagolási díj gég nagysága szerint 50—75 kr.

RÁTH MÓR

nemely újabb kiadásai.

HORVÁTH MIHÁLY Magyarország történelme. Második javított kiadás 9., 10., 11., 12., 13., 14. kötet. Ára füve 22 ft. Angol kötésben 27 ft.

— A „25 év Magyarország történelméből” és a „Függetlenség harez történelmének” jelen új kiadásai a most megjelent „Magyarország történelme” 1—8. kötetének szükséges folytatását képezik, mire azon 8 kötet verői különösen figyelmessé tetetnek.

CSÉGERI ANTAL. Történetirók és a történetírás. (Sajtó alatt)

— **Közigazgatásunk és a magyar nemzetiség.** (Február 1874.) Ára 1 ft.

Gróf LÖNYAY MENYHÉRT. Közügyeinkről. Nézetek Magyarország pánzügyi állapotról. (Megjelent 1873. decemberben.) Ára 1 ft 80 kr.

KELETI KÁROLY. Hazánk és népe. A m. t. akadémia által a nagy díjjal koronázott mű második kiadás. Ára füve 2 ft 80 kr. Angol kötésben 3 ft 60 kr. (Az első kiadás ára köve 7 ft.)

KODOLÁNYI ANTAL. Gazdasági haszonbéri mintaszereződés. Dr. Drechsler kosszorúrtó pályamunkája után. Föggelékül: A magyar államjavak és közalapítványi jászágokról köttöt haszonbéri szerződések mintája. Ára 3 ft.

CURTUS ERNŐ. A görögök története. A magyar tud. akadémia megbízásából fordítja Hussár Imre. 1—8. füzet ára 3 ft.

HORVÁTH MIHÁLY. Szabad egyház a szabad államban. Williams Roger. A szabad egyház a szabad államban elv teremtője és megtestesítője. 2-ik kiadás. Ára 80 kr.

MOMMSEN TIVADAR. A rómalak története. Az ötödik kiadás után a magyar tud. akadémia megbízásából fordítja Toldy István. 1—5. füzet ára 1 ft.

DUNCKER MIKSA. Az ókor története. A 3-ik kiadás alapján a magyar tud. akadémia megbízásából fordítja Jónás János. 1—4. füzet 4 ft.

LEWES. Göthe élete. A magyar tud. akadémia megbízásából Szász Károly. 1—4. füzet 4 ft.

MILL J. STUART. A deductív és inductív logika rendszere. Mint a megismerés elveinek és a tudományos kutatás módszerének előadása. Az eredeti 7-ik kiadása után a magyar tud. akadémia megbízásából fordítja Szász Béla. 1—4. füzet 4 ft.

MÜLLER MIKSA. Fölviasások a nyelvtudományról. A 6-dik kiadás után a magyar tud. akadémia megbízásából fordítja Steiner Zsigmond. 1—4. füzet 4 ft. (3573)

B. EÖTVÖS JÓZSEF. Gondolatok. A hátrahagyott kéziratokból bővített emlékkiadás. Kis album-alak. Eötvös legjobban sikerült fényképezett arcképevel. Halványára papíron vörös szegélyvel. Ára füve 5 ft. Pompás díszköt. 8 ft.

Magyarország 1514-ben. Regény. 2-dik kiadás. 3 rész 8 ft kötésben. Ára 5 ft 60 kr. Angol kötésben 7 ft.

TOLDY FERENCZ. Irodalmi beszédek. Két kötet. Ára füve 4 ft. Angol kötésben 5 ft 60 kr.

Irodalmi arcképek és szakaszok. Ára füve 2 ft 60 kr. Angol kötésben 3 ft 40 kr.

IPOLYI ARNOLD kisebb munkái. 2 kötet. A szerző arcképevel. Ára füve 5 ft. Angol kötésben 6 ft 60 kr.

SZABÓ KÁROLY kisebb történelmi munkái. 2 kötet. Ára füve 5 ft. Angol kötésben 6 ft 60 kr.

HUNFALVI PÁL. Tanulmányok. Ára füve 2 ft 80 kr. Angol kötésben 3 ft 60 kr.

LUCIUS ANNAEUS SENECA vigasztalása Marciahoz. Fordította Lévy József. Díszkiadás. Ára 60 kr.

„A római böles vigasztaló elmékedővet testvérem sirja felett búsongó kedves jó szüleimnek ajánlom.” (L. J.)

KÖLCESEY FERENCZ válogatott prózai munkái. (Elbeszélések, beszédek sat.) Gregusa Ágost bevezetésével. Ára füve 1 ft 40 kr. Angol kötésben 2 ft.

Országgyűlési napló, és Wesselényi védelme. Új jutányos kiadás. Ára füve 1 ft 40 kr. Angol kötésben 2 ft.

GREGUSS ÁGOST tanulmányai. Két kötet. Ára füve 4 ft 50 kr. Angol kötésben 6 ft.

DÓCZY LAJOS. Csök. Vigjáték 4 felvonásban. Az akadémia Teleki-díjjal kosszorúrtó mű. Ára füve 1 ft 20 kr. Díszkötésben 2 ft 20 kr.

MOORE, HEINE, BURNS költeményeiből. Fordította Szász Károly. Ára füve 2 ft. Díszkötésben 3 ft 20 kr.

BYRON, HUGO VICTOR, BÉRANGER költeményeiből. Fordította Szász Károly. Ára füve 2 ft. Díszkötésben 3 ft 20 kr.